

سلام

وقت بخیر

جزوه های کلاس های مجازی ششم بهمن نودونه

مدرس: مزبان حبیبی

موضوع: معرفی چند ضلعی ها، خواص متوازی الاضلاع- هندسه یک دهم ریاضی دبیرستان شاهد 12 شیراز

بسم الله الرحمن الرحیم

سلام ، وقت بخیر

هندسه یک - دهم ریاضی

دبیرستان شاهد ۱۲ - شیراز

دوشنبه ۹۹/۹/۳ ساعت ۱۰:۱۵

موضوع :

چندضلعی ها

مزبان حبیبی

تعریف: چندضلعی (n ضلعی) حداقل شامل سه پاره‌خط است که: (شرط)

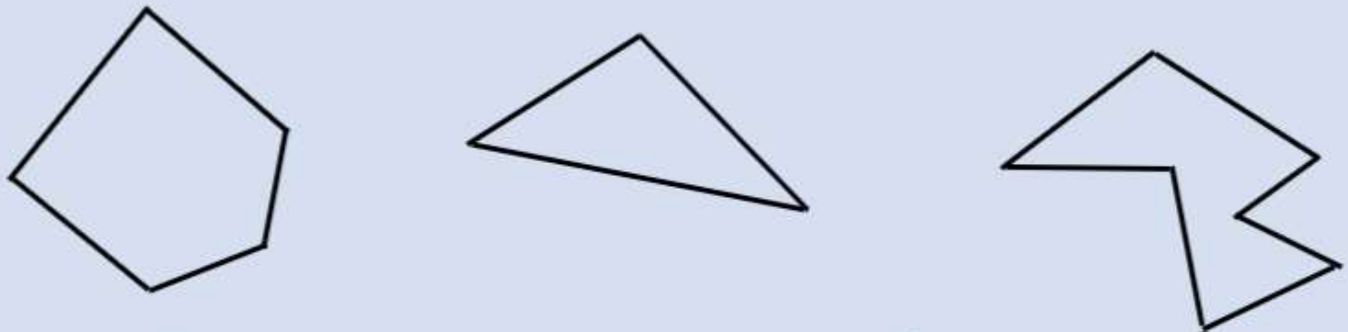

۱- هر پاره‌خط دقیقاً با دو پاره‌خط دیگر در نقاط انتهایی مشترک است.
۲- دو پاره‌خطی که در نقاط انتهایی مشترک هستند، روی یک خط قرار ندارند.

توجه: دلیل چند ضلعی نبودن دو شکل زیر را بنویسید.

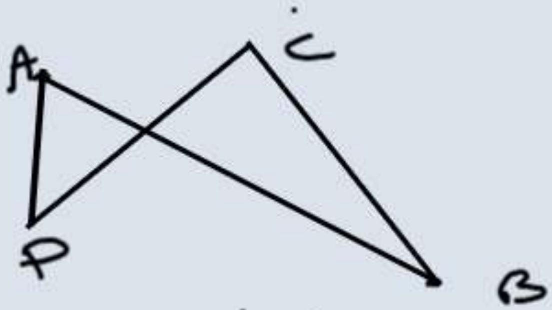

در نقطه‌ای غیر از انتهایی مشترک هستند.

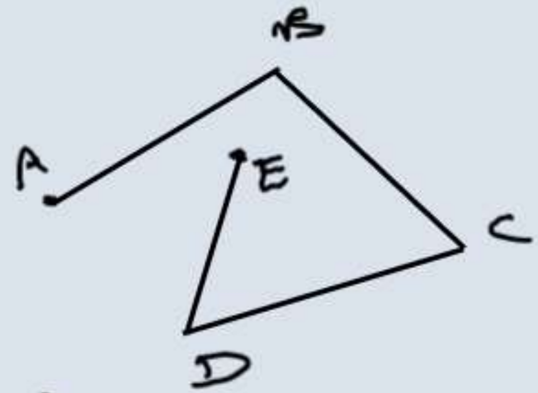

تذکر: در چند ضلعی‌ها، اضلاع متقاطع نیستند.

سئوال: چرا شکل زیر پنج ضلعی نیست؟

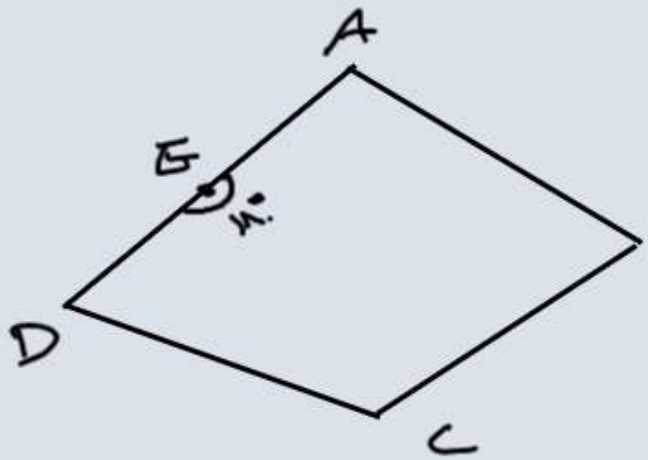

چون AE، DE روی خط راستی هستند.

تذکر: در چندضلعی‌ها، زاویه $180°$ نداریم.

تعریف: هر قطر پاره خطی است که دو رأس غیر مجاور را به هم وصل می‌کند

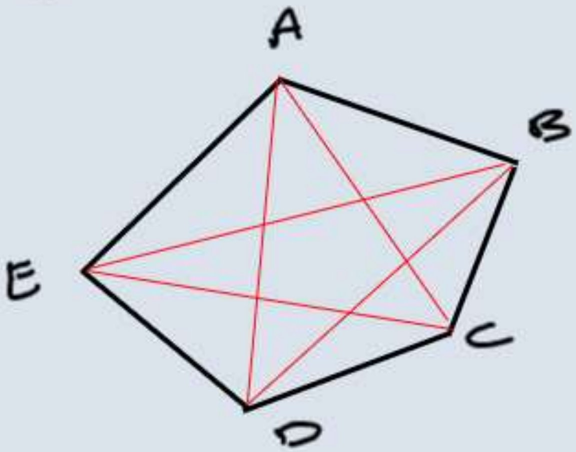

مثال: CE ، AC و BE

CD قطر نیست ⟸ C و D مجاورند.

CD یک ضلع

تذکر: در n ضلعی

$$\text{تعداد ضلع‌ها} + \text{تعداد قطرها} = \frac{n(n-1)}{2}$$

مثال: پنج ضلعی چند قطر دارد؟

$$5 + x = \frac{5 \times 4}{2} \Rightarrow 5 + x = 10$$

$$\boxed{x = 5}$$

توجه: تنها چندضلعی که تعداد قطرها و تعداد ضلع‌هایش برابر هستند، پنج ضلعی است.

تمرین: ثابت کنید تعداد قطرهای n ضلعی برابر است با $\frac{n(n-3)}{2}$.

اثبات:

تعداد قطرهایی که از هر راس می‌گذرد $= n-3$

$\Rightarrow$ تعداد قطرها $= \dfrac{\text{تعداد اضلاع} \times (n-3)}{2}$

تمرین. در یک چندضلعی تعداد قطرها پنج برابر تعداد اضلاع است.

مجموع زاویه‌های داخلی آن کدام است؟

تعداد ضلعها $= n$ ، تعداد قطرها $= \frac{n(n-3)}{2}$

$$\frac{n(n-3)}{2} = 5n \Longrightarrow n(n-3) = 10n \Longrightarrow n^2 - 3n - 10n = 0$$

$$\Longrightarrow n^2 - 13n = 0 \Longrightarrow n(n-13) = 0 \Longrightarrow \begin{cases} n = 0 \\ \boxed{n = 13} \end{cases}$$

n ضلعی محدب :

به n ضلعی می‌گویند که زاویه 180° یا بیشتر ندارد.

یا: چند ضلعی است که امتداد اضلاعش، اضلاع دیگر را قطع نکند.

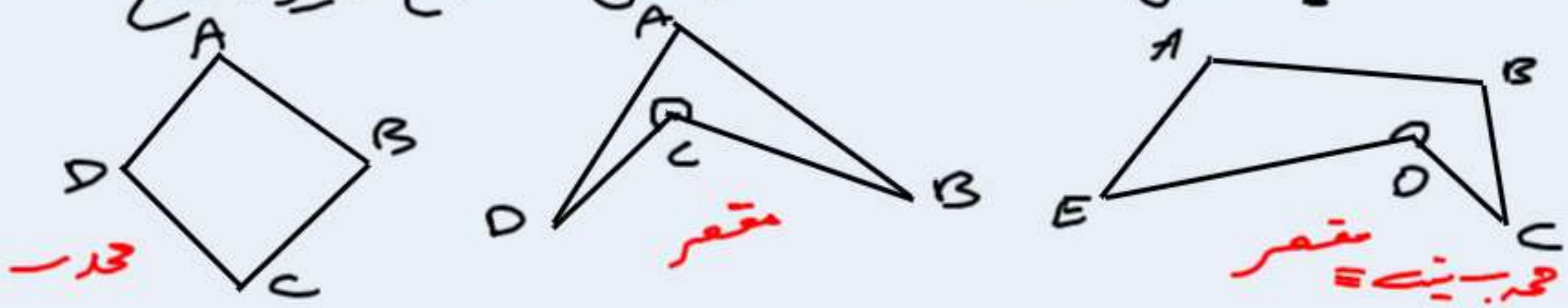

معرفی چندضلعی های خاص :

۱- متوازی الاضلاع : چهارضلعی است که اضلاع مقابل آن موازی هستند:

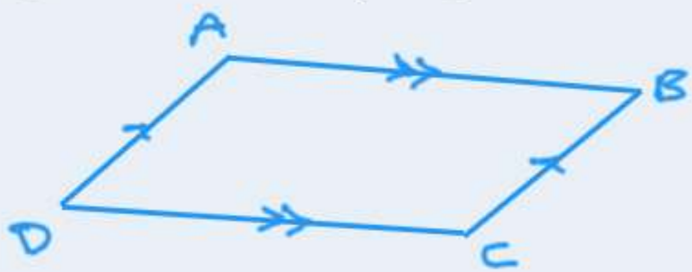

۲- مستطیل:

چهارضلعی است که اضلاع مقابل با هم برابر و همه زاویه‌های آن قائمه هستند.

ع: چهارضلعی که چهار زاویه قائمه دارد.

ی: متوازی‌الاضلاعی است که زاویه قائمه دارد.

۳- لوزی :

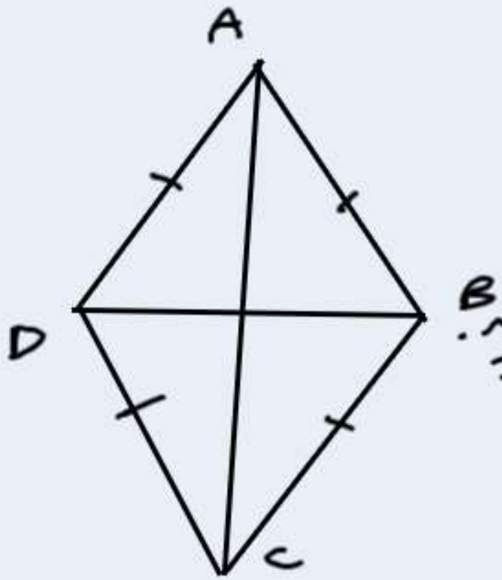

چهارضلعی است که چهار ضلع برابر دارد .

یا : چهارضلعی است که قطرهایش عمود منصف یکدیگرند .

۴ مربع :

چهارضلعی که چهار زاویه قائمه دارد و اضلاعش برابرند.

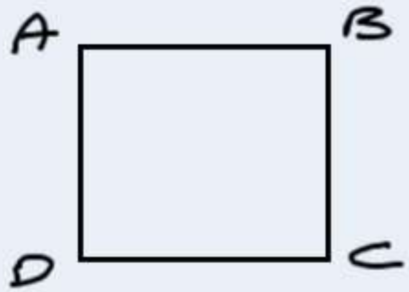

۵- کایت :

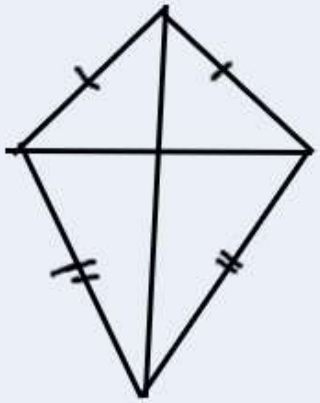

چهارضلعی است که یکی از قطرهایش، عمود منصف قطر دیگر است.

۶- ذوزنقه :

چهارضلعی است که فقط دو ضلع آن موازی‌اند .

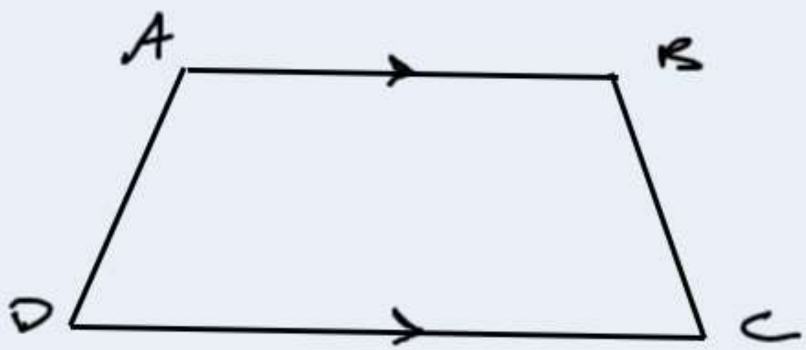

AB و CD ≡ قاعده‌ها

AD و BC ≡ ساق‌ها

خسته نباشیم

ییلن

بسم الله الرحمن الرحیم

سلام، وقت بخیر

هندسه یک دهم ریاضی دبیرستان شهر ۱۲

دوشنبه ششم بهمن نود و نه

مزبان حبیبی

چند قضیه در باره متوازی الاضلاع

قضیه ۱: در هر متوازی الاضلاع، اضلاع مقابل با هم برابرند.

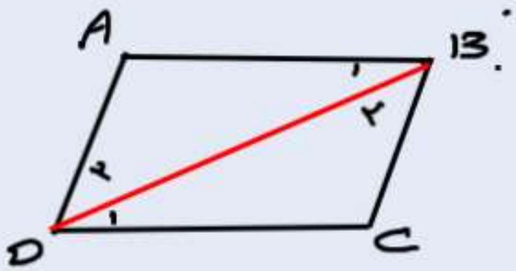

اثبات: فرض کنیم $ABCD$ متوازی الاضلاع است.

قطر BD را رسم کنید.

$$AB \parallel CD \xrightarrow{\text{مورب } BD} B_1 = D_1$$

$$AD \parallel BC \Longrightarrow B_2 = D_2$$

$$\begin{cases} B_1 = D_1 \\ BD = BD \\ B_2 = D_2 \end{cases} \xrightarrow{\text{(ز ض ز)}} \triangle ABD \cong \triangle CBD$$

نتیجه: $AB = CD$, $AD = BC$.

عکس قضیه ۱: اگر اضلاع مقابل چهارضلعی هم‌اندازه باشند، چهارضلعی متوازی‌الاضلاع است.

اثبات: قطر BD را رسم کنید.

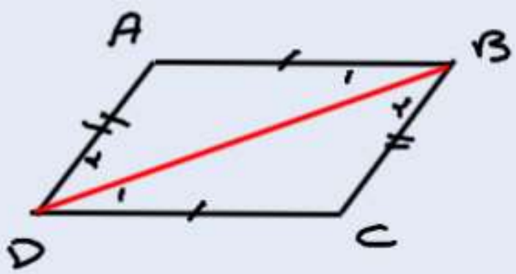

$$\begin{cases} AB=CD \\ AD=BC \\ BD=BD \end{cases} \xRightarrow{\text{ض ض ض}} \triangle ABD \cong \triangle CBD$$

پس: $\hat{B}_1=\hat{D}_1$ و $\hat{B}_2=\hat{D}_2$

$$\left.\begin{array}{l} \hat{B}_1=\hat{D}_1 \Longrightarrow AB \parallel CD \\ \hat{B}_2=\hat{D}_2 \Longrightarrow AD \parallel BC \end{array}\right\} \Longrightarrow$$ ABCD متوازی‌الاضلاع است.

تمرین: در چهارضلعی ABCD، اگر AB و CD موازی و مساوی باشند.

ثابت کنید ABCD متوازی‌الاضلاع است.

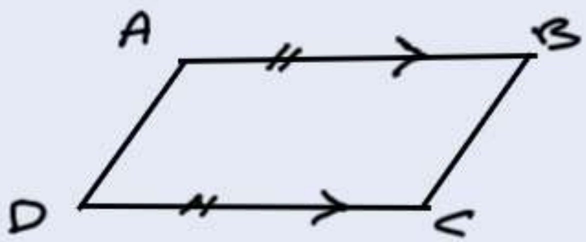

تکلیف شب

قضیه ۲: در متوازی‌الاضلاع، زاویه‌های مجاور، مکمل یکدیگرند.

اثبات: ضلع DA را امتداد می‌دهیم.

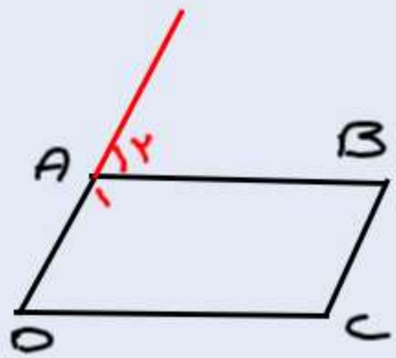

$$\hat{A}_1 + \hat{A}_2 = 180^\circ \quad (1)$$

$AB \parallel CD$ و AD مورب $\Rightarrow \hat{D} = \hat{A}_2 \quad (2)$

$$(1), (2) \Longrightarrow \hat{A}_1 + \hat{D} = 180^\circ$$

بقیه موارد به طور مشابه ثابت می‌شود.

(عکس قضیه ۲)

تمرین: اگر در چهار ضلعی زاویه های مجاور مکمل باشند آنگاه چهار ضلعی متوازی الاضلاع است.

اثبات: فرض کنید زاویه های مجاور در ABCD مکمل اند. ضلع DC را امتداد دهید.

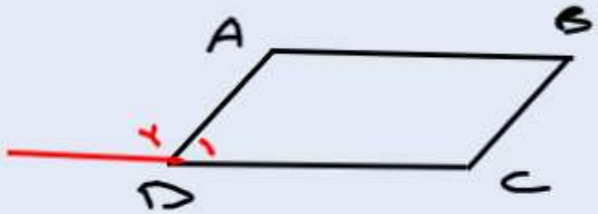

$$\left.\begin{array}{l}\hat{D}_1+\hat{D}_2=180^\circ\\ \hat{D}_1+\hat{C}=180^\circ\end{array}\right\}\Rightarrow \hat{D}_2=\hat{C}\Rightarrow AD\parallel BC$$

اگر ضلع AD را امتداد دهیم: $AB\parallel CD$.

یعنی ABCD متوازی الاضلاع است.

قضیه ۳: در هر متوازی‌الاضلاع، زاویه‌های مقابل به هم برابرند.

اثبات: می‌دانیم زاویه‌های مجاور مکمل هستند.

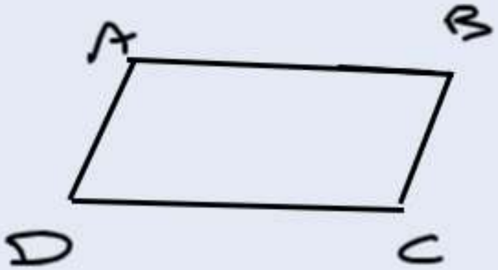

$$\left.\begin{array}{l}\hat{A}+\hat{D}=180^\circ\\ \hat{A}+\hat{B}=180^\circ\end{array}\right\}\Rightarrow \hat{D}=\hat{B}$$

$$\left.\begin{array}{l}\hat{B}+\hat{A}=180^\circ\\ \hat{B}+\hat{C}=180^\circ\end{array}\right\}\Rightarrow \hat{A}=\hat{C}$$

عکس قضیه ۳: اگر در چهارضلعی، ضلع‌های مقابل برابر باشند آنگاه چهارضلعی متوازی‌الاضلاع است.

اثبات: فرض کنیم $\hat{A}=\hat{C}=x$ و $\hat{B}=\hat{D}=y$

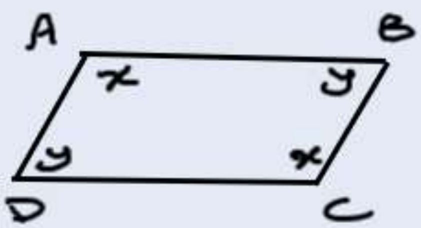

$$۲x+۲y=۳۶۰^\circ \Rightarrow x+y=۱۸۰^\circ$$

یعنی زاویه‌های مجاور مکمل هستند پس چهارضلعی متوازی‌الاضلاع است.

قضیه ۳: در هر متوازی الاضلاع، قطرها منصف یکدیگرند.

اثبات: فرض کنیم قطرهای متوازی الاضلاع ABCD در نقطه O متقاطع‌اند.

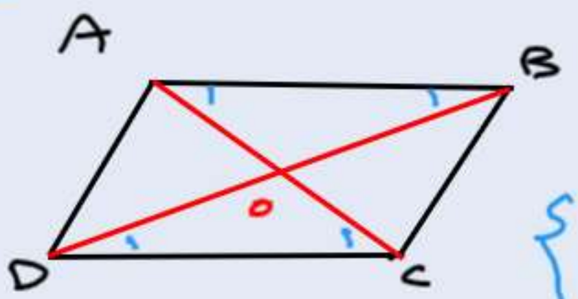

$AB \parallel CD$ ، مورب $AC \Rightarrow \hat{A}_1 = \hat{C}_1$

$AB \parallel CD$ ، مورب $BD \Rightarrow \hat{B}_1 = \hat{D}_1$

$$\begin{cases} \hat{A}_1 = \hat{C}_1 \\ AB = CD \\ \hat{B}_1 = \hat{D}_1 \end{cases} \xRightarrow{\text{زضز}} \triangle OAB \cong \triangle OCD$$

پس $OA = OC$ ، $OB = OD$ یعنی قطرها یکدیگر را نصف کرده‌اند.

عکس قضیه: اگر قطرهای یک چهارضلعی منصف یکدیگر باشند آنگاه چهارضلعی متوازی الاضلاع است.

اثبات: فرض می‌کنیم $OA = OC$, $OB = OD$.

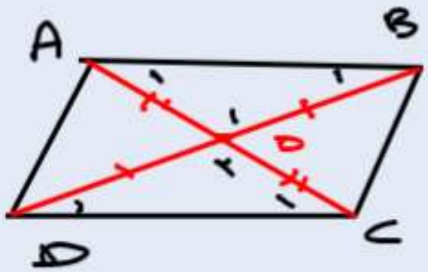

$$\begin{cases} OB = OD \\ OA = OC \\ \hat{O}_1 = \hat{O}_2 \end{cases} \xrightarrow{\text{ض ز ض}} \triangle OAB \cong \triangle OCD$$

پس $\hat{A}_1 = \hat{C}_1$ و $\hat{B}_1 = \hat{D}_1$.

$$\left.\begin{array}{l} \hat{A}_1 = \hat{C}_1 \Rightarrow AB \parallel CD \\ \hat{B}_1 = \hat{D}_1 \Rightarrow AD \parallel BC \end{array}\right\} \Rightarrow$$ $ABCD$ متوازی الاضلاع است.

خسته نباشید

پایان